

Επαναληπτικές ασκήσεις

Άσκηση στον τρόπο σύνδεσης των προτάσεων

1. Στα παρακάτω αποσπάσματα να χωρίσετε προτάσεις και να δηλώσετε τον τρόπο σύνδεσης που υπάρχει μεταξύ τους.

- Ο πρώτος σκληρός αγώνας πρέπει να δοθεί στο στίβο της οικονομικής ανάπτυξης. Από την έκβαση του αγώνα αυτού θα κριθούν πολλά, αν θα είμαστε ισχυρό, ευυπόληπτο και ανεξάρτητο κράτος, η πολιτική σταθερότητα και η ευημερία μας. Για να αναπτυχθούμε οικονομικά, χρειάζεται να αυξήσουμε την παραγωγικότητά μας, εντείνοντας τις προσπάθειές μας και με τη χρήση σύγχρονων τεχνικών μέσων και νέων μεθόδων οργάνωσης της παραγωγής. Δε θα αντέξουμε στο σύγχρονο οικονομικό ανταγωνισμό, αν δεν παράγουμε υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικότητας αγαθά, αν δεν αξιοποιήσουμε όλες τις δυνατότητες που προσφέρουν οι πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας μας και αν δεν ενθαρρυνθούν η επιχειρηματικότητα και οι επενδύσεις με κίνητρα, αλλά και με την κατασκευή σύγχρονων έργων υποδομής από το κράτος.
- Ιδιαίτερα προκλητική για τον ελληνισμό είναι και η εποχή μας. Η εκπληκτική επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος αυξάνει τις απαιτήσεις προσαρμογής τους στο νέο κόσμο. Πλέον προσφέρονται πολλές πληροφορίες σε σύντομο χρονικό διάστημα, ένα ταξίδι σε μια άλλη ήπειρο γίνεται πιο εύκολο από ποτέ, υπάρχουν συσκευές εντοπισμού, μοναδικά συστήματα ελέγχου και πλοήγησης.

Ασκήσεις στις δευτερεύουσες προτάσεις

1. Στις παρακάτω περιόδους να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις (ειδικές, βουλητικές, πλάγιες ερωτηματικές) που υπάρχουν και να προσδιοριστεί ο συντακτικός ρόλος της καθεμιάς (δηλαδή αν είναι αντικείμενο, υποκείμενο, επεξήγηση).

1. Δε φοβάται μήπως τιμωρηθεί.
2. Έψαχνε απεγνωσμένα να βρει ένα φαρμακείο.
3. Γνωρίζουμε όλοι ότι σε μερικά χρόνια θα υπάρξει σοβαρό ενεργειακό πρόβλημα πάνω στη γη.
4. Οι γιατροί επισημαίνουν κυρίως αυτό, ότι το κάπνισμα είναι η πρώτη αιτία των παθήσεων της καρδιάς.
5. Ρώτησε με έμφαση αν το γράμμα έφτασε στον προορισμό του.
6. Είναι σίγουρο ότι κέρδισες το λαχείο;
7. Προθυμοποιήθηκε να μας δείξει την πόλη.
8. Ένα είναι βέβαιο, ότι εσύ δε φταις.
8. Πρόσεξε μήπως έχεις κάνει λάθος.

2. Να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις και να δηλώσετε αν είναι ονοματικές αναφορικές ή επιρρηματικές αναφορικές.

Όποιος είναι διορατικός πολιτικός, είναι ικανός ηγέτης.

Ο άνθρωπος πρέπει να επιδιώκει να φτάνει όσο πιο μακριά μπορεί.

Να φέρεσαι στους άλλους όπως θα ήθελες να σου συμπεριφέρονται κι εκείνοι.

Απαιτείται να διαθέτεις μια ειδικευση, που να σου εξασφαλίσει την καλή δουλειά που επιθυμείς.

Οι καταστάσεις τις οποίες αντιμετωπίσαμε μας έκαναν να το ξανασκεφτούμε.

Να κάνεις τέτοιες ασκήσεις, που να αναζωογονούν το πνεύμα και το σώμα σου.

Μπορεί να πάει όπου του πουν.

Θα περιμένω όσο χρειαστεί.

3. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε πότε έχουμε κυριολεξία και πότε μεταφορά:

- Ήταν πολύ βαρύ το κιβώτιο και αναγκάστηκε να το σύρει.
- Η νύφη έσυρε το χορό.
- Η Ελένη πήρε πολλά δώρα στη γιορτή της.
- Δε μπορώ να πάρω τα πόδια μου από την κούραση.
- Το αεροπλάνο προσγειώθηκε στο αεροδρόμιο.
- Ο Κωστής χύθηκε στο βάθος του θαλάμου.

4. Να υπογραμμίσετε τις δευτερεύουσες τελικές προτάσεις στις παρακάτω περιόδους και να προσδιορίσετε το συντακτικό τους ρόλο :

1. Τον άκουγα υπομονετικά, για να μην τον δυσαρεστήσω.
2. Ήθελε να πάει στην Αγγλία, για να κάνει το μεταπτυχιακό του.
3. Δεν ήξερα πού έχεις το βιβλίο να σου το δώσω.
4. Μιλούσε ψιθυριστά, για να μην τον ακούσουν.
5. Τρέχα, να προλάβεις το λεωφορείο που φεύγει!

5. Να διακρίνετε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις που εισάγονται με το να είναι τελικές και ποιες βουλητικές.

- α. Ήθελα να ανοίξει η γη να με καταπιεί.
- β. Αποφάσισε να δεχτεί την πρόσκληση.
- γ. Έφυγε βιαστικά να προλάβει το αεροπλάνο.

- δ. Θα πάρω το ντουφέκι μου να βρω τους κλέφτες.
- ε. Δεν πρέπει να καπνίζεις τόσο πολύ.
- στ. Ξύπνησα να πάω στη δουλειά αλλά ήμουν άρρωστος.

6. Συμπλήρωσε τα παρακάτω κενά με μια τελική και μια αιτιολογική πρόταση:

- α) Μετακομίσαμε σε μεγαλύτερο σπίτι
- β) Μαζευτήκαμε στην πλατεία του χωριού.....
- γ) Προτιμώ τα ταξίδια με αεροπλάνο....
- δ) Ράντισα τα δέντρα του περιβολιού

7. Να αναγνωρίσετε τις τελικές και τις αιτιολογικές δευτερεύουσες προτάσεις και να υπογραμμίσετε το σύνδεσμο με τον οποίο εισάγονται .

1. Τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο, για να μάθουν γράμματα .
2. Αφού δε διάβασες , καλά να πάθεις !
3. Χαίρομαι , που σε βλέπω ευτυχισμένο .
4. Μια και πέρασα από την Πάτρα , επισκέφτηκα το φίλο μου το Γιάννη .
5. Τον τιμώρησε , επειδή έκανε ανοησίες στην τάξη .
6. Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ για να τιμήσουμε ένα αγαπημένο πρόσωπο.
7. Έτρεξε να τον προλάβει.
8. Θύμωσε , καθώς θεώρησε το σχόλιο προσβλητικό .
9. Απέτυχε στις εξετάσεις , γιατί δεν είχε προετοιμαστεί καλά .
10. Σου τα χρωστάω όλα , αφού με βοήθησες τη δύσκολη αυτή στιγμή .

8. Να αντικαταστήσετε τους υπογραμμισμένους επιρρηματικούς προσδιορισμούς που δηλώνουν σκοπό με δευτερεύουσες τελικές προτάσεις κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές .

1. Πήγε στο εξωτερικό για σπουδές
2. Η αστυνομία πήρε μέτρα για την προστασία των πολιτών .
3. Έδωσε αγώνα για τη ζωή του

9. Να αντικαταστήσετε τους υπογραμμισμένους επιρρηματικούς προσδιορισμούς που δηλώνουν αιτία με δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές .

1. Έτρεμε ολόκληρος από το κρύο .
2. Εξαιτίας της οικονομικής κρίσης πολλοί άνθρωποι χάνουν τη δουλειά τους .
3. Από το φόβο του έχασε τον έλεγχο του αυτοκινήτου .

10. Να βρεθούν οι δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις στις παρακάτω περιόδους, ο τρόπος με τον οποίο εισάγονται , καθώς και τι δηλώνουν σε σχέση με την κύρια πρόταση την οποία συμπληρώνουν (σύγχρονο, προτερόχρονο, υστερόχρονο):

- Όσο διαρκούσε ο πόλεμος, εντεινόταν η οικονομική κρίση στο εσωτερικό της χώρας.
- Όσπου να συναντηθούμε, θα έχω ολοκληρώσει τις σχολικές μου εργασίες.
- Σαν έρθει η άνοιξη, η φύση ξυπνάει από τη νάρκη της.
- Πριν συμμετάσχει σε εθελοντικές οργανώσεις, δεν είχε κατανοήσει την αξία της κοινωνικής προσφοράς.
- Ήρθε αντιμέτωπος με μια οικογενειακή τραγωδία, τη στιγμή που είχε τη μεγαλύτερη επαγγελματική του επιτυχία.
- Μόλις τη βάφτισαν, έφυγαν από το νησί.
- Έφυγαν από τον τόπο τους, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος.

11. Να αντικαταστήσεις τις υπογραμμισμένες λέξεις ή φράσεις που λειτουργούν ως χρονικοί προσδιορισμοί με δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις:

- Το χειμώνα έφευγε κάθε χρόνο για το εξωτερικό.
- Το αστέρι έτρεμε βασιλεύοντας πίσω από τα βουνά.
- Η ταινία ήταν ανιαρή. Όμως την παρακολούθησε μέχρι το τέλος της.
- Το ξημέρωμα ακούστηκαν οι σειρήνες του πολέμου.
- Στο άκουσμα της χαρούμενης είδησης ζητωκραύγασε το πλήθος.
- Φεύγοντας, αποχαιρέτισε με θλίψη τα αγαπημένα του πρόσωπα.
- Με την ίδρυση της Unicef, γίνονται προσπάθειες για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που πλήττουν πολλά παιδιά σε χώρες του λεγόμενου " Τρίτου Κόσμου".

12.Στους παρακάτω υποθετικούς λόγους να διαχωρίσεις την υπόθεση από την απόδοση. Στη συνέχεια να προσδιορίσεις το είδος του υποθετικού λόγου (πραγματικό ή αντίθετο του πραγματικού):

- Αν όλοι σέβονταν τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα επικρατούσε ειρήνη στον κόσμο.
- Άμα πας νωρίς για ύπνο, σημαίνει πως είσαι κουρασμένος.
- Θα διαπλάσεις υπεύθυνους δημοκρατικούς πολίτες, αν τους προσφέρεις ποιοτική παιδεία.
- Θα πάρεις τα εισιτήρια για το θέατρο; Αλλιώς, να πεταχτώ εγώ.
- Αν έχεις τύχη, διάβαινε.
- Θα ήμασταν ικανοποιημένοι, αν πραγματοποιούσαμε το αρχικό μας σχέδιο.
- Είτε θέλεις, είτε δε θέλεις, θα με ακολουθήσεις.
- Έχεις θάρρος; Έχεις κερδίσει στον αγώνα της ζωής.
- Θα μου δώσεις ένα χέρι βοήθειας; Ναι, αν έχω χρόνο.
- Άμα είχαν ομόνοια οι Έλληνες, θα είχαν πραγματοποιήσει τους εθνικούς τους στόχους.

13.Τι εκφράζουν οι παρακάτω προτάσεις που εισάγονται με το “αν” (το οποίο δεν λειτουργεί στα συγκεκριμένα παραδείγματα ως υποθετικός σύνδεσμος);

- Π.χ. *Αν τρέμουν τα άγρια βουνά, να τρέμει το γεφύρι.*(παρομοίωση/ σύγκριση).
- *Αν σήμερα ζω, στο φίλο μου το χρωστάω.*
- *Αν ήταν δυνατός εκείνος, δε μου έλειπαν κι εμένα τα μπράτσα.*
- *Σου φαίνεται λοιπόν παράξενο αν δέχομαι τη συγγνώμη του;*
- *Αν σήμερα τον βλέπεις τόσο χαρούμενο, αφορμή είναι τα παιδιά του.*
- *Αν δεν τον πληρώσω με το ίδιο νόμισμα, να μη με λένε Γιάννη.*
- *Αν ερχόταν στην αγκαλιά μου !*

14.Να διακρίνεις σε ποιες από τις παρακάτω φράσεις το “ αν” είναι υποθετικό, πού είναι ερωτηματικό και πού ευχετικό :

- Παρατηρώντας τα πουλιά, πολλοί αναρωτιούνται αν ο άνθρωπος θα υψωνόταν μια μέρα στον ουρανό.
- Αν δεν υπήρχαν μερικοί πρωτοπόροι επιστήμονες, δε θα είχαμε τις τεχνολογικές εξελίξεις για τις οποίες καυχιόμαστε σήμερα.
- Αν ανακαλύπταμε ζωή σε άλλον πλανήτη !

- Δεν ξέρουμε ακόμη με βεβαιότητα αν η πτώση του μοιραίου αεροσκάφους οφειλόταν σε ανθρώπινο λάθος.
- Αν ο άνθρωπος δεν είχε την περιέργεια να εξερευνήσει το διάστημα, ο κόσμος θα ήταν διαφορετικός.
- Δεν θα είχαμε μια ολοκληρωμένη εικόνα του κόσμου , αν δεν είχαν προηγηθεί οι Μεγάλες Ανακαλύψεις χάρη στους τολμηρούς θαλασσοπόρους.
- Δε γνώριζε αν είχε φτάσει ο φίλος του στο αεροδρόμιο.

